

การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยวิธีการจัดการคุณภาพ*
The Development of Academic Administration Process of
the Basic Mahamakut Buddhist University Kalasin Collage
based on the Quality Management Concept

พระครูสุธีวรสาร และพระพุทฺระกูล หสันภู

Phrakru Sutheevorasan and Phra Futrakool Linphu

วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Kalasin Buddhist College, Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Chantum51@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และ 3) ตรวจสอบและการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 400 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยวิธีการจัดการคุณภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

*ได้รับบทความ: 29 กันยายน 2562; แก้ไขบทความ: 27 สิงหาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 8 กันยายน 2563

Received: September 29, 2019; Revised: August 27, 2020; Accepted: September 8, 2020

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารชี้แจงให้อาจารย์เห็นความสำคัญของการวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้อาจารย์เผยแพร่งานวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศ ประเมินผลการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน ส่วนด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและซ่อมบำรุงให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ และประเมินผลการใช้สื่อการสอน สร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้สอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร

3. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 3 ด้าน พบว่า ผ่านการยอมรับจากผู้บริหาร สามารถใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; การจัดการคุณภาพ; วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

Abstract

This research is conducted as a mixed method and purpose of research was to study the development of academic administration Process of the basic Mahamakut Buddhist university Kalasin collage based on the quality management concept, mean while to examine the attitude toward the problem's solutions based on executives' view. The research population consisted of 400 administrators, curriculum lecturers, faculty staff, and students for the 2017 academic year, a sample group of 196 people. The research instruments included Questionnaires and Interviews. Data were analyzed by statistical analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, median and inter quartile.

The result shows that:

1. The overall problems concerning the academic affairs administration of the targeted schools are evaluated as in the average level. The most concerned issue goes to the research for the educational improvement, then development of learning innovation and the least concern is the curriculum improvement respectively.

2. Based on the executives' view toward the development of research for the educational improvement, it is suggested that executives clarify the importance of

research to all teachers. They need to support teachers in research publication, training sessions, demonstrate and evaluate the research efficiency. Regarding the development of educational innovation, there should be a good budget administration for purchasing and maintenance. Let the community improve and invent the learning innovation, attend the training, demonstrate and evaluate the initiatives efficiency, support teachers in initiating instructional tools. Similarly, to improve the curriculum more effectively, community should take part in initiating demonstrating them in the teaching.

3. Regarding the executive's attitude toward the development guides for the 3 issues, the result shows that the development guides are approved as a solution to the academic affairs administration and those concerning problems are properly solved.

Keywords: The development of academic administration Process; the quality management concept; Kalasin Buddhist College

1. บทนำ

การขับเคลื่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สถานศึกษามีบทบาทหลักในการพัฒนาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและการพัฒนาอย่างมั่นคงในด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกาย รวมถึงมีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขซึ่งคุณลักษณะของสถานศึกษานั้นจะเป็นหน่วยงานบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่นโดยอาศัยนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทางด้วยการคำนึงถึงคุณภาพและศักยภาพในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้ภารกิจร่วมกันระหว่าง

บริบทของชุมชนและพื้นที่สถานศึกษาโดยการรวมพลังกันในการดำเนินงานสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน การรวมกลุ่มสถานศึกษาซึ่งเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษาสามารถจัดบริการได้กว้างขวางหลายรูปแบบ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมฝ่ายต่างๆ จะเข้ามามีบทบาทในฐานะร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบโดยการบริหารสถานศึกษานั้นโดยทั่วไปแล้วจะมีการจัดการบริหารงานหลัก 4 ด้านด้วยกัน คือ 1) การบริหารทั่วไป 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคล และ 4) การบริหารวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงานวิชาการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน พร้อมกับการก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักการและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากผลจากการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา (2559) พบว่ามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มีปัจจัยหลายด้านที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ โดยเฉพาะทางด้านการให้บริการวิชาการ และผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้บรรยายพิเศษ และการระดมสมองกลุ่มผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 40 คน ได้พบข้อมูลและประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับชูโชติ พันธุเวช (Phanthawet, 2012) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กว่าร้อยละ 90 ยังใช้รูปแบบการบริหารราชการแบบเดิมๆ ทั้งระบบการบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ทั้งๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาและฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาเฉลี่ยปีละ 2 ครั้ง ทั้งด้านภาวะผู้นำ การบริหารจัดการยุทธศาสตร์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ แต่การบริหารจัดการสถานศึกษายังดำรงไว้ ซึ่งแบบบริหารราชการเดิมๆ ที่มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น มีการพัฒนาความรู้และทักษะการบริหารหรือภาวะผู้นำในการ

กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายระดับบนแต่ยังขาดความรู้ และศักยภาพที่จะนำแผนลงสู่การปฏิบัติประจำปี ทำให้การพัฒนาสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามเป้าหมาย นโยบายและแผนยุทธศาสตร์

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นบ่งชี้ให้เห็นจุดที่ควรพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ตลอดจนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าวนั้น การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาให้มีศักยภาพพร้อมในการดำเนินชีวิต การแข่งขัน และการร่วมมือกันสร้างสรรค์ความดีงามในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายการศึกษา จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยการจัดการคุณภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ให้สามารถแก้ไขปัญหาได้และตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์
3. เพื่อตรวจสอบและการนำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ จำนวน 3 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมภาษณ์ (Interview) 3) นำแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ ที่ได้จากผู้บริหารมา ยืนยันคำตอบเพื่อผ่านการยอมรับที่ถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิค Confirm Solution

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 400 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 รูป/คน

โดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (Chamnan, 2014) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดการคุณภาพ จำนวน 12 ด้านเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุด 3 ด้าน และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโดยการจัดการคุณภาพ จำนวน 3 ด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile)

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการแนะแนวการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผ่านการยอมรับการยืนยันคำตอบจากผู้บริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้โดยผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุดเฉพาะ 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยผู้บริหารส่งเสริมให้อาจารย์เห็นความสำคัญของการทำวิจัย 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาสื่อ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยผู้บริหารควรจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการจัดการเรียน การสอน และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile) พบว่า ทุกข้อมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา แสดงว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้าน ผ่านการยอมรับการยืนยันจากผู้บริหารและสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัย

เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ มีบุคลากรจำนวนน้อยตามเหตุผลความจำเป็น หรือมีการเกษียณอายุราชการปี จำนวนอาจารย์ไม่คงที่ ปริมาณงานมีมากเกินไป อัตราค่าจ้าง ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร อาจารย์ไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ขาดความชำนาญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และนำเทคโนโลยีมาใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญงานวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่นๆ ทั้งที่การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ สาเหตุเหล่านี้ทำให้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย เติมพระเกียรติกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดรุ้ง งอนกิง (Ngonking, 2015) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนน้อย ในขณะที่งานมีจำนวนมากเกิน อัตราค่าจ้าง ทั้งงานสอนและงานด้านอื่นๆ รวมถึงผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านอื่นๆ มากกว่าการบริหารงานวิชาการ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ พันธุ์แก่น (Phankaen, 2014) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานวิชาการปานกลาง ครูมีภารกิจงานนอกมากกว่างานการสอน ครูขาดความรู้เกี่ยวกับ

การจัดทำหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของครู ทำให้การบริหารงานวิชาการไม่ค่อยบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยา จุลามนต์ทน (Chulamonton, 2014) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ครูอาจมีภาระงานมาก ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธรรณ ปาจีน (Pacheen, 2011) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผ่านการยอมรับการยืนยันคำตอบจากผู้บริหารและอาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย เติมพระเกียรติกาฬสินธุ์ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่าสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผลแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ที่มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุดเฉพาะ 3 อันดับแรก ดังนี้

2.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนา โดยผู้บริหารควรประชุม ชี้แจงให้อาจารย์เห็นความสำคัญ ประโยชน์ และเห็นคุณค่าของการทำ

วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างแรงจูงใจอาจารย์ในการทำวิจัย และสนับสนุนให้อาจารย์เผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยจัดอบรม เชิงปฏิบัติการทำวิจัยแก่อาจารย์ และนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการจัด การเรียน การสอน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ต้องทำวิจัยตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกรอบภาระงานของอาจารย์ประจำหลักสูตร ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญและติดตามอาจารย์ให้อาจารย์ทำวิจัยให้มีคุณภาพ โดยจัดอบรมมุ่งเน้น ภาคปฏิบัติ เพราะการฝึกปฏิบัติการทำวิจัยจะทำให้อาจารย์มีทักษะได้ดีกว่าการอบรมแบบ บรรยาย ส่งผลให้อาจารย์มีความชำนาญในการทำ วิจัย และนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้ในที่สุด รวมทั้ง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัย สร้างแรงจูงใจอาจารย์ให้ทำวิจัย เพราะจะทำให้ อาจารย์ตระหนักและเห็นคุณค่าในการทำวิจัย มากขึ้น เกิดความภาคภูมิใจตนเองในการขยายผล งานวิจัยให้อาจารย์คนอื่นนำไปปรับใช้ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของหยาดรุ้ง งามกิ่ง (Ngonking, 2015) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า โรงเรียนจะต้องมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถ ทำวิจัยในชั้นเรียนได้ จากนั้นก็ควรทำโครงการเพื่อ ส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญและมีโอกาสในการ

ทำวิจัยในชั้นเรียน ที่สำคัญทางโรงเรียนจะต้องเป็น ฝ่ายสนับสนุน นิเทศ ติดตาม เพื่อจะได้เป็นกำลังใจ ให้ครูทำวิจัยให้สำเร็จ และสามารถนำผลการวิจัย แก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนรัตน์ พันธุ์แก่น (Phankaen, 2014) ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน เขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ควรส่งเสริม ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยของ ตนเองมาพัฒนาการเรียนการสอน และควรส่งเสริม การประชาสัมพันธ์หรือประสานขอความร่วมมือกับ สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการเผยแพร่

2.2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้ เสนอแนวทางการพัฒนาโดยผู้บริหารควรจัดหา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์ ด้วยการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อและการซ่อมบำรุง และการส่งเสริม ให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดหา และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อีกทั้งเชิญวิทยากรที่ เชี่ยวชาญ ด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัด อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาแก่อาจารย์อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการ ใช้สื่อการเรียน การสอนของอาจารย์ในชั้นเรียน สร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตสื่อการเรียนการสอน ทุกภาคเรียน และจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน คุณภาพสื่อการเรียนการสอนก่อนนำไปใช้ใน ชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรสื่อ นวัตกรรม

และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนในชั้นเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ได้รับการพัฒนาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการจัดอบรมการผลิตและการใช้สื่อการเรียน การสอนแก่อาจารย์อย่างสม่ำเสมอ ควรเน้นการปฏิบัติ เพราะจะทำให้อาจารย์มีทักษะและประสบการณ์ตรง จากการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน อีกทั้งผู้บริหารควรนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เพราะจะทำให้อาจารย์ตื่นตัว กระตุ้นอาจารย์ให้ใช้สื่อประกอบการสอน ส่งผลให้อาจารย์ได้วางแผนหรือออกแบบสื่อ/กิจกรรมที่จะใช้ในชั้นเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณีนรัตน์ พันธุ์แก่น (Phankaen, 2014) ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางนา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรม ที่ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดการอบรมให้ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ผลิตสื่อ นวัตกรรมที่ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตยา จุลามนต์ทน (Chulamontorn, 2014) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ควรสำรวจความต้องการ เอกสาร หลักสูตร วัสดุอุปกรณ์การสอน วัสดุฝึก สำหรับนักเรียน และจัดหาจัดซื้อตามความต้องการ

ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตและซ่อมแซมสื่อการเรียน การสอน และควรสร้างแรงจูงใจครู โดยการจัดประกวดสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตารีย์ ไชยชิน (Chaichin, 2013) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มบ่อทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ควรจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาด้านวิชาการ ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในปัจจุบัน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้สื่อจึงควรสนับสนุนให้มีการอบรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยี

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนาโดยผู้บริหารเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรสถานศึกษาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรแก่อาจารย์ ส่งเสริมให้อาจารย์ ชุมชน ศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA จัดทำหลักสูตร และผู้บริหารควรนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผน แนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่

คาดหวัง การจะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถตามที่คาดหวังในหลักสูตรได้นั้น ผู้บริหาร อาจารย์ ชุมชน ศึกษาพิเศษ และผู้เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดนโยบาย วางแผนร่วมกันในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรจัดการอบรม ส่งเสริมครูผู้สอน ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้ถูกต้อง มีการระดมความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และมีทิศทางการพัฒนาที่ตรงกันในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดรุ้ง งอนกิง (Ngonking, 2015) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และครูควรร่วมกันกำหนดนโยบายและวางแผนในการจัดทำหลักสูตร และนำหลักสูตรไปปฏิบัติ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสภาพสังคมในท้องถิ่น ควรจัดอบรม เชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปวิเคราะห์และใช้ได้จริงกับการจัดการเรียนการสอนของครูและควรมีการจัดนิเทศติดตามการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อจะได้ทราบว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ได้วางแผนนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อัจฉริย์ ชีรรัตน์ (Thirarat, 2012) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มบางฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ครูผู้สอนทุกคนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตรของแต่ละกลุ่มสาระฯ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ความชำนาญยิ่งขึ้น ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อหลักสูตรสถานศึกษาจะได้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง นอกจากนี้เมื่อมีการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงแล้ว ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อนำผลการนิเทศไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสนับสนุนให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำหลักสูตร

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารควรพูดชี้แจงให้อาจารย์เห็นความสำคัญของการทำวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้อาจารย์เผยแพร่งานวิจัย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการสอน

1.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและการซ่อมบำรุง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีการสอน นิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการสอน สร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน

1.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นั่นคือ ผู้บริหารควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยจัดนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้ในการสอนแบบเชิงรุกและเป็นกัลยาณมิตร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) จากผู้เชี่ยวชาญโดยระดมความคิดอภิปราย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดการคุณภาพ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ การพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ โดยการจัดการคุณภาพ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารชี้แจงให้อาจารย์เห็นความสำคัญของการวิจัย สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้อาจารย์แผ้วพรงานวิจัย การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรวางแผนจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อและซ่อมบำรุงให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดอบรมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร

References

- Chaichin, T. (2013). Problems and guidelines for academic administration development of Bo Thong 2 School under the Office of Chon Buri Primary Education Service Area 2. *Master of Thesis*. Graduate School : Burapha University.
- Chamnan, S. (2014). *Research in educational administration*. Chon Buri : Center for Educational Innovation and Educational Leadership Faculty of Education Burapha University.
- Chulamonton, K. (2014). Problems and guidelines for academic administration of Chachoengsao 1 school group under the Chachoengsao Primary Education Service Area Office 1. *Master of Education Thesis*. Graduate School : Burapha University.

- Ngonking, Y. (2015). Problems and guidelines for the development of academic administration of Educational Opportunity Expansion Schools, Ban Bueng District. Under the Office of Chonburi Educational Service Area, Area 1. *Master Thesis*. Graduate School : Burapha University.
- Pacheen, N. (2011). Problems and guidelines for academic development of schools. Under the Office of Chonburi Educational Service Area, Area 2. *Master of Thesis*. Graduate School : Burapha University.
- Phankaen, M. (2014). Problems of academic administration of elementary schools. Bang Na District Office Under the Bangkok Metropolitan Administration. *Master of Thesis*. Graduate School : Burapha University.
- Phanthawet, C. (2012). *Educational Quality Management SIPPO*. Bangkok : Suan Sunandha Rajabhat University.
- Thirarat, A. (2012). Problems and guidelines for the development of academic administration of Banchangpattana School. Under the Office of Rayong Primary Education Area, Area 1. *Master of Education Thesis*. Graduate School : Burapha University.